

OTSUS

VASTUVÕETAVUSE KOHTA

Kaebus nr 34476/97
kohtuasjas Edvin VESTERBY
versus EESTI

Euroopa Inimõiguste Komisjon (esimene koda), olles 1. juulil 1998 kokku tulnud järgmises koosseisus:

esimees M. Pellonpää,
kohtunikud N. Bratza,
E. Busuttil,
A. Weitzel,
C. L. Rozakis,
J. Liddy,
L. Loucaides,
B. Marxer,
B. Conforti,
I. Békés,
G. Ress,
A. Perenic,
C. Birsan,
K. Herndl,
M. Vila Amigó,
M. Hion,
R. Nicolini

ja osakonna sekretär M. F. Buquicchio,

võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklit 25,
võttes arvesse Edvin Vesterby 16. oktoobril 1996 Eesti vastu esitatud kaebust, mis registreeriti 14. jaanuaril 1997 toimikuna nr 34476/97,
võttes arvesse kohtureeglite reeglis 47 ette nähtud raportit,
olles pidanud nõu, on teinud järgmise otsuse.

ASJAOLUD

Kaebaja Viktor Kuzmin on Eesti ja Rootsi topeltkodakondsusega, ta on sündinud 1927. aastal ja elab Vällingby's Rootsis.

Kohtuasja asjaolud, nagu kaebaja need esitas, võib kokku võtta järgmiselt.

Õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise ja kompenseerimise Lääne maakonnakomisjoni 31. märtsi 1995 otsusega tunnistati kaebaja ja tema kaks venda nende perekonna 1940. aastal

riigistatud kinnisvara tagastamise õigustatud subjektideks. Kinnisvara koosnes 47,99 hektari suuruselt maatükist ja mitmest ehitisest, sealhulgas majast.

Vastavalt maakonnakomisjoni otsusele tagastas Noarootsi Vallavalitsus 17. aprilli 1995 otsusega nr 171 vara kaebajale ja tema vendadele.

10. mail 1995 esitas tagastatava maja elanik Lääne Maakohtu ainsale halduskohtunikule kaebuse nõudega, et otsus nr 171 tunnistataks õigusvastaseks, kuna tema on väidetavalt maja ja ümbritsevate ehitiste õiguspärane omanik. Kohus tunnistas 24. oktoobri 1995 otsusega vaidlusaluse otsuse õigusvastaseks ja saatis asja haldusorganile tagasi uue otsuse tegemiseks. Kohus tugines oma otsuses Eesti Vabariigi omandireformi aluste seadusele, milles sätestatakse, et ebaseaduslikult võõrandatud vara ei kuulu tagastamisele, kui vara ei ole säilinud endisel individualiseeritaval kujul ja toimunud on olulised muutused selle kujus, väärtuses ja suuruses (§ 12 lg 3 p 2 ja lg 8). Vallavalitsuse taotlusel läbi viidud eksperthinnangu järgi ei olnud kõnealused hooned säilinud endisel individualiseeritaval kujul.

Tallinna Ringkonnakohus jättis oma 26. veebruari 1996 otsusega esimese astme kohtu otsuse muutmata. 24. aprillil 1996 keeldus Riigikohus menetlusloa andmisest.

Kaebaja väidab, et pärast kohtuotsuseid oli kõnealusele elanikule eraldatud 1,9 hektarit maad seoses tema omandiõiguse tunnustamisega vaidlusaluste hoonete üle vastavalt maareformi seaduse §-le 9.

KAEBUSED

Kaebaja kaebab oma õiguste rikkumise üle, tuginedes konventsiooni esimese protokollil artiklile 1. Eelkõige kaebab ta ametivõimude keeldumise peale tunnustada tema pärimisõigust oma perekonna vara suhtes, mis võõrandati õigusvastaselt 1940. aastal.

ÕIGUSKÜSIMUSED

Kaebaja kaebab otsuse üle tema perekonna vara mitte tagastada. Ta viitab konventsiooni esimese protokollil artiklile 1, mis sätestab:

„Igal füüsilisel või juriidilisel isikul on õigus oma omandit segamatult kasutada. Kellelki ei või võtta tema omandit muidu, kui üldistes huvides ja seaduses ettenähtud tingimustel ning rahvusvahelise õiguse üldpõhimõtteid järgides.

Eelnenud sätted ei piira siiski mingil viisil riigi õigust vajadusel kehtestada seadusi vara üldistes huvides kasutamise kontrollimiseks või maksude, maksete või trahvide tasumise tagamiseks.

Komisjon meenutab Eesti tehtud reservatsiooni nimetatud sätte ratifitseerimisel, deponeeritud 16. aprillil 1996. Reservatsioon ütleb asjakohases osas järgmist:

„Vastavalt konventsiooni artiklile 1 deklareerib Eesti, et konventsiooni esimese protokollil artikli 1 sätted ei laiene omandireformi seadustele, mis reguleerivad maa tagastamist või riigistatud vara eest kompensatsiooni maksmist,

konfiskeeritud, rekvireeritud, kollektiviseeritud või muul viisil õigusvastaselt võõrandatud Nõukogude Liidu anneksiooni ajal. Reservatsioon käsitleb omandireformi seaduse ja maareformi seaduse põhimõtteid ... ja sõnastust, mis olid jõus ratifitseerimise seaduse jõustumishetkel.“

Komisjon märgib, et reservatsioon sisaldab viiteid konkreetsetele õigusaktidele, on piisavalt täpne ja sellele on lisatud ka lühikokkuvõtte asjakohastest õigusaktidest. Järelikult vastab reservatsioon konventsiooni artiklis 64 sätestatud kehtivuse tingimustele.

Komisjon leiab, et Eesti reservatsioon hõlmab kaebaja perekonna vara tagastamisega seotud kaebust. Sellest järeldub, et kaebus on vastuvõetamatu *ratione materiae* ja tuleb jätta läbi vaatamata vastavalt konventsiooni artikli 27 lõikele 2.

Eeltoodust lähtuvalt komisjon ühehäälselt

tunnistab kaebuse vastuvõetamatuks.

M.F. Buquicchio

Osakonna sekretär

M.P. Pellonpää

Esimees